

ÜRDÜN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET	6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	9
5. TÜRKİYE ile TİCARET	10
EKLER:.....	12

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Devletin Adı	Ürdün Haşimi Krallığı
Yönetim Biçimi	Anayasal Monarşi (Krallık)
Başkenti	Amman
Resmi Dili	Arapça
Bağımsızlık Günü	25 Mayıs 1946 (İngiltere'den)
Yüzölçümü (kara)	88.794 km ² (Dünya Bankası)
Nüfus (2024)	11.385.00 (IMF)
Para Birimi (döviz kuru)	Ürdün Dinarı (1 dolar: 0,71 ÜD -sabit-)
Başlıca şehirleri	Amman, İrbid, Zarka, Karak, Mafrak, Akabe
Başlıca Ekonomik Ürünler	Fosfat, turunçgiller, zeytin
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	IMF, GAFTA, WHO, WIPO, WMO, WTO

Coğrafi Konum

Akabe Limanı ile Akabe Körfezi'ne açılan ve İsrail ile en uzun sınırı (238 km) paylaşan ülke konumundaki Ürdün, Irak, Suudi Arabistan, Suriye ve Batı Şeria ile sınıra sahiptir. Ürdün topraklarının doğusu daha çok çöllerle kaplı düzlüklerden, batı bölgeleri dağlık arazilerden oluşmaktadır. Ürdün topraklarının %3,32'si ekilebilir arazilerden, %1,18'i düzenli hasat elde edilen alanlardan oluşmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

İnsanoğlunun ilk yerleşim yerlerinden biri olan Ürdün, eski çağlardan beri pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. İngiltere'den 25 Mayıs 1946 tarihinde bağımsızlığına kavuşmuştur.

Ürdün, anayasal kurallara bağlı olarak bir Krallık tarafından yönetilmektedir. Ürdün'de esas yürütme ve yasama gücü olan Kral, dış politikaya ve ülkenin stratejik vizyonuna ilişkin önemli kararları almakta, Başbakanı ve Bakanlar Kurulu'nu atamakta, yürütme görevini atadığı Başbakan ve Bakanlar Kurulu aracılığıyla yerine getirmektedir. Kabine üyeleri ise, Başbakan tarafından ve Kral'ın onayı ile atanmaktadır. Kral, Başbakanı parlamentodan ve çoğunluğu oluşturan siyasi grubun içinden atamak zorunda olmayıp, genel uygulama, parlamento dışından atama şeklindedir.

Kral istediği zaman Başbakanın ve Bakanlar Kurulu'nun istifasını isteyebilmekte, Parlamento'yu feshedebilmektedir. Kral aynı zamanda silahlı kuvvetlerin de başkomutanıdır. (<https://portal.jordan.gov.jo/wps/portal#/>)

Ülkede çok sayıda siyasi parti bulunmakta olup, aşiret ve aile bağları da oldukça önemlidir. Parlamento'nun Temsilciler Meclisi ve Senato olmak üzere iki kanadı vardır. Temsilciler Meclisi, 110 milletvekilinden oluşmakta olup, üyeleri 4 yılda bir yapılan seçimler yoluyla halk tarafından belirlenmektedir. 55 senatörden oluşan Senato üyelerini ise Kral atamaktadır. Senatörler 40 yaşını dolduran, önemli kamu görevlerinde bulunmuş olan ve rejime bağlı kişiler arasından seçilmektedir. Senatörlerin görev süresi de 4 yıl olup, bu süre Kral'ın takdirine bağlı olarak uzatılabilmektedir.

Yargının bağımsızlığı, 1952 Anayasası ile güvence altına almıştır. Kral yargıçların atanmasını ya da azledilmesini onaylasa da, uygulamada yargıçlar Yüksek Yargı Konseyi tarafından denetlenmektedir. Hukuk kuralları İslam Hukuku'na ve Fransız Hukuk Sistemi'ne dayanmaktadır.

İdari yapı, 12 vilayetten oluşmaktadır. Ülkenin başlıca ticaret şehirlerinden olan başkent Amman turizm açısından da önemli bölgelerdendir. İrbid'de ve Zarka'da sanayi üretimi gelişmiş düzeydedir. Karak'ta ise madencilik, potas ve fosfat işlenmektedir. Suriye sınırı yakınındaki Mafraq kenti ise imalat ve tarım merkezi olma yönünde gelişimini sürdürmektedir.

Ülkenin batısında yer alan Ürdün Vadisi en verimli alanlar olarak kabul edilmekte, meyve ve sebze üretiminin çoğu bu bölgede yapılmaktadır.

Akabe şehri, sanayi ve turizm faaliyetleri nedeniyle her zaman yoğun bir liman olmakla birlikte; Akabe Sanayi Bölgesi'nin 1 Ocak 2001'de faaliyete geçişi Liman'ın yoğunluğunu ve bölgedeki emlak yatırımlarını daha da artırmıştır.

Nüfus ve İstihdam

2023 yılı itibarıyla nüfusun %65'ini 15-64 yaş grubu, %4'ünü ise 65 yaş üstü grubu oluşturmaktadır. Nüfus artış hızı %0,5, kentleşme oranı %92'dir. Yüksek işsizlik (%18) ekonomideki başlıca sorunlardan biridir. (Dünya Bankası)

Önemli yerleşim bölgeleri daha çok ülkenin kuzeyinde ve orta kesimlerinde yoğunlaşmıştır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Ürdün'ün başlıca maden kaynakları ise fosfat ve potastır.

Ormanlık alanların tahribi, hayvanların aşırı otlatılması, erozyon ve çölleşme ülkenin başlıca çevre sorunlarıdır. Son yıllarda yaşanan kuraklık, sanayi ve turizm yatırımlarının artması, tarımda suyun verimsiz kullanılması ve hızlı nüfus artışı nedeniyle su ihtiyacının ilerleyen yıllarda daha da artması beklenmektedir.

Öte yandan, çevre uzmanları Ölü Deniz'in kuruyabileceğine dair uyarılarda bulunmaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlarla, milyar \$)	48,72	50,89	53,31	56,11	59,18	62,48	65,97	69,64
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlarla -%)	2,4	2,6	2,4	2,9	3	3	3	3
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlarla- \$)	4.317	4.488	4.682	4.904	5.140	5.384	5.636	5.895
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	4,2	2,1	2,1	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-7,8	-3,5	-5	-4	-3,9	-3,9	-4,2	-4
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	22,9	22	-	-	-	-	-	-
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	93	92,8	91,7	89,2	86	83,7	81,9	80

Kaynak: IMF (2024 Ekim)

*Tahmini veriler

Ürdün'ün 2024 yılı için tahmin edilen GSYİH'sı ile 196 ülke arasında 92. büyük ekonomi olması, bu çerçevede hesaplanan kişi başı milli gelir ile 122. sırada yer alması öngörülmektedir. (IMF)

Ürdün gelişmekte olan bir ekonomidir. Yetersiz su ve enerji kaynakları, yüksek nüfus artışına bağlı işsizlik ve gelir dağılımı bozuklukları, yüksek enflasyon ve yoksulluk, dış yardımlara bağımlılık ve yüksek iç ve dış mali açıklar Ürdün ekonomisinin başlıca yapısal sorunlarıdır. Bölgesel siyasi istikrarsızlıkların hemen yanında konumlanmış olması ve özellikle komşu Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle gerçekleşen mülteci akını, Ürdün ekonomisini olumsuz etkileyen başlıca faktörlerdir.

Nitekim, ülkenin süregelen bütçe açığının azaltılması amacıyla uygulanan IMF destekli programlar, politik kaygılar nedeniyle tam olarak hayata geçirilememektedir. Devletin ekonomideki ağırlığının azaltılarak kamu-özel sektör işbirliğinin güçlendirilmesi amacı ile yürütülen özel sektöre dayalı büyüme hedefine rağmen, kamu sektörü hala milli gelire en fazla katkı sağlayan sektördür.

Ürdün'ün mali ve dış ticaret dengesi dış yardımlarla doğrudan ilişkilidir. Dış destek aldığı ülkelerin başında gelen Körfez ülkelerinin petrol piyasasında yaşanan dalgalanmalara duyarlılığı ve son dönemde petrol fiyatlarının düşük seyretmesi, hem dış yardımları sınırlamakta, hem de bu ülkelerde yaşayan Ürdün vatandaşlarının sağladığı döviz gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte, Kral Abdullah'ın tahta geçmesi ve IMF destekli uygulanan liberalleşme politikaları sayesinde Ürdün ekonomisi 2000'li yıllarda toparlanma sürecine girerek rekabet gücü kazanmıştır.

Ayrıca, 2000 yılında DTÖ'ye üyelik, özelleştirme politikaları, AB ve ABD ile imzalanan Ticaret Anlaşmaları Ürdün'ün Ortadoğu'nun istikrarlı bir ekonomisi haline gelmesini sağlamıştır. Özellikle bilgi teknolojileri sektöründe ve Nitelikli Sanayi Bölgelerinde büyüme daha fazla hissedilmiş; geleneksel ihrac pazarları olan Irak'a ve Körfez ülkelerine yapılan ihracatta da ivme kaydedilmiştir. Dünya Bankası değerlendirmesine göre Ürdün, COVID-19 şokundan kurtulmaya başlamış olmakla birlikte, pandemi Ürdün'ün istihdam (işsizlik) sorununu daha da kötüleştirmiştir.

Ürdün iklimle ilgili çeşitli tehlikelerle de karşı karşıyadır. Dünyanın en su fakiri ülkeleri arasındadır. Ürdün enerjide ithalata bağımlıdır. Ürdün'ün ekonomik dönüşümü, ekonominin dışa yönelimini genişletmek ve özel sektör liderliğindeki büyümeyi ve istihdam yaratmayı teşvik etmek için gerekli reformları uygulamak için fırsatların belirlenmesine bağlı olmaya devam etmektedir. (<https://www.worldbank.org/en/country/jordan/overview>)

2023 yılı GSYİH'sı içinde tarım sektörünün payı %4,8, sanayinin (inşaat dahil) %24'tür. Sadece imalat sektörünün milli gelire katkısı ise %17 oranındadır. (Dünya Bankası-2024)

Öte yandan, Ekonomik İşlerden Sorumlu Başbakan Yardımcısı ve Kamu Sektörü Modernizasyonundan Sorumlu Devlet Bakanı Nasser Shreideh tarafından 2022 yılı Ekim ayında yapılan bir basın açıklamasında; artan kamu borcunun bir diğer önceliklerini oluşturduğunu, bunun idare edilmesi ve bütçe açığının kapatılması için iç ve dış borçlanmaya gitmek zorunda olduklarını, öte yandan, Hükümetlerinin başarısı için borçların ödenmesinin önemli bir kıstas arz ettiğini ve Ürdün Hükümetinin bu alanda bir sıkıntı yaşamadığını belirtmiştir. (T.C. Amman Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği)

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kısıtlı sanayi altyapısı ve hammadde kıtlığı nedeniyle Ürdün, dış ticaretinde geçmişten bugüne kronik açıklar veren bir ülkedir. Hızlı nüfus artışı ile beraber, petrolde ve gıda maddelerinde dışa bağımlılık durumu daha da artmıştır. 1980 yılından itibaren ithalatın ihracatla dengelenmesine çalışılmış; özellikle tıbbi malzeme ve ilaç, tekstil, gübre, çimento gibi sanayi sektörlerinde gelişim desteklenmiştir.

Ürdün'ün AB ile Ortaklık Anlaşması 1 Ocak 1999'da imzalanarak 26 Mart 2002'de yürürlüğe girmiş, 12 yıl içinde de bir Serbest Ticaret Anlaşması hedefi konmuştur. Söz konusu Anlaşma gereğince Ürdün'ün sanayi malları kademeli indirimler sonrasında gümrüksüz AB pazarlarına girebilecek, tarım ürünleri ise belirli tarife ve kotalara tabi tutulacaktır.

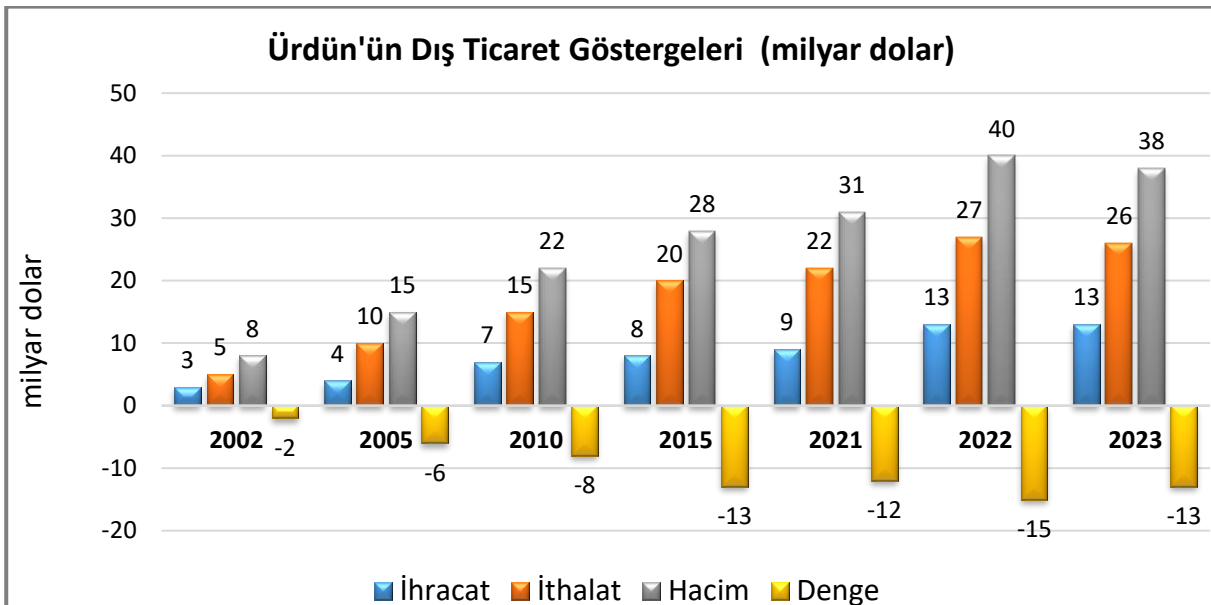
Ürdün-ABD Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ise 24 Ekim 2000 tarihinde imzalanarak, Ocak 2001'de yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Anlaşma ile Ürdün; Kanada, Meksika ve İsrail'den sonra ABD ile STA yapan 4. ülke olmuştur. Anlaşma uyarınca, başta tekstil ve gıda maddeleri olmak üzere birçok ürünün gümrük vergilerinde kademeli olarak indirimler gerçekleştirilmiş olup; anlaşmanın on yıllık bir dönemi kapsamı hedeflenmiştir. ABD ile ayrıca, 1997 yılında "Nitelikli Sanayi Bölgeleri Anlaşması" da imzalamıştır. (<https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/jordan-fta>)

11 Nisan 2000 tarihinde DTÖ'ye üye olan Ürdün, EFTA ülkeleri, Singapur ve Kanada ile de STA imzalamıştır. Ürdün, Mısır, Fas ve Tunus arasında 2004 yılında Aghadir Anlaşması imzalanmıştır. Arap Ligi üyesi olan Ürdün, Arap Serbest Ticaret Alanı'nın da (GAFTA) üyesidir. (<http://amcham.jo/wp-content/uploads/2018/12/IB-Jordans-Trade-Agreements.pdf>)

Ürdün'ün ithalat gümrük vergi oranlarıyla ilgili web sayfaları aşağıda belirtilmektedir.

- Ürdün Gümrük Genel İdaresi: <https://services.customs.gov.jo/JCits/sections.aspx>
- AB Pazara Giriş : <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>

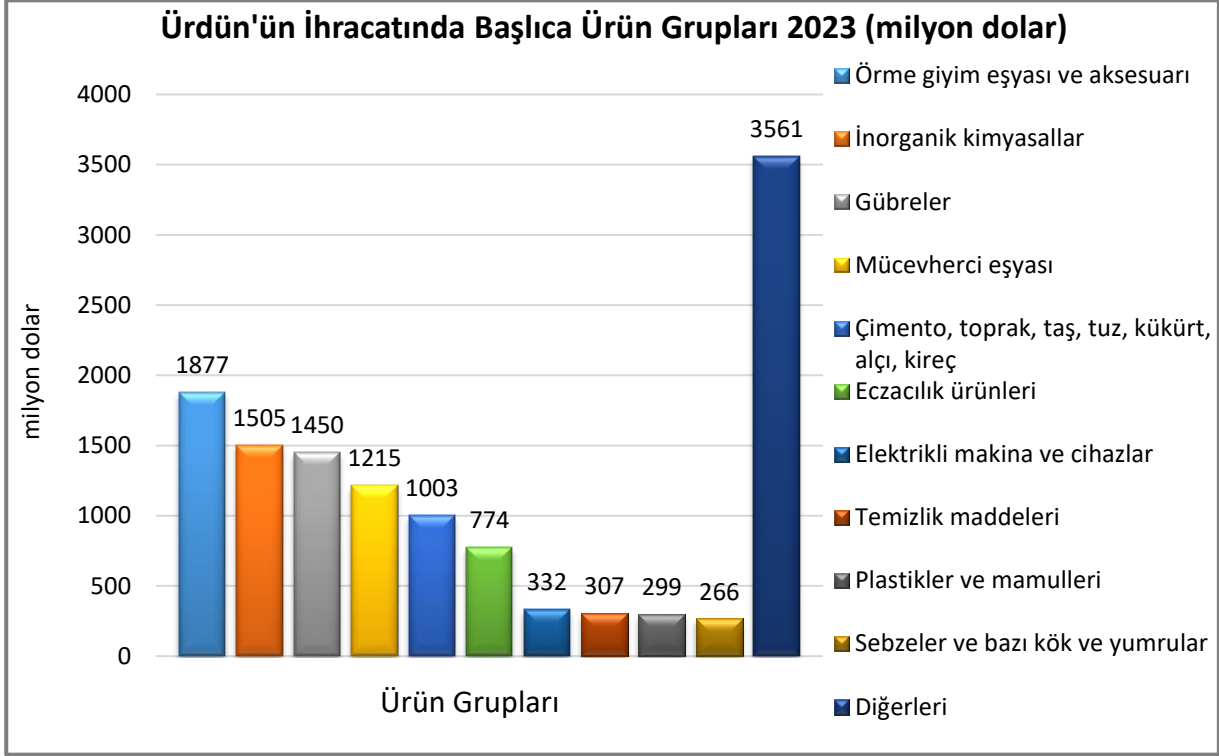
Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap/Ürdün-directdata (01.08.2024)

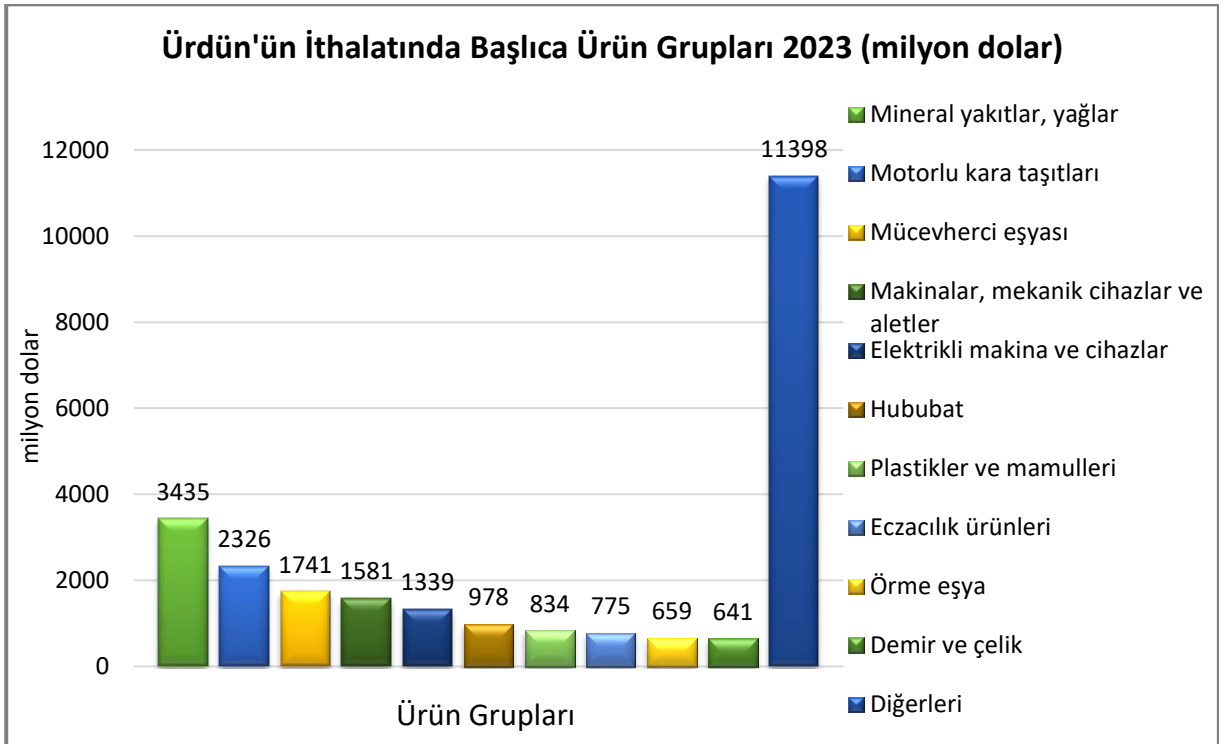
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticareti

İhracatı

Kaynak: Trademap/Ürdün-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalatı

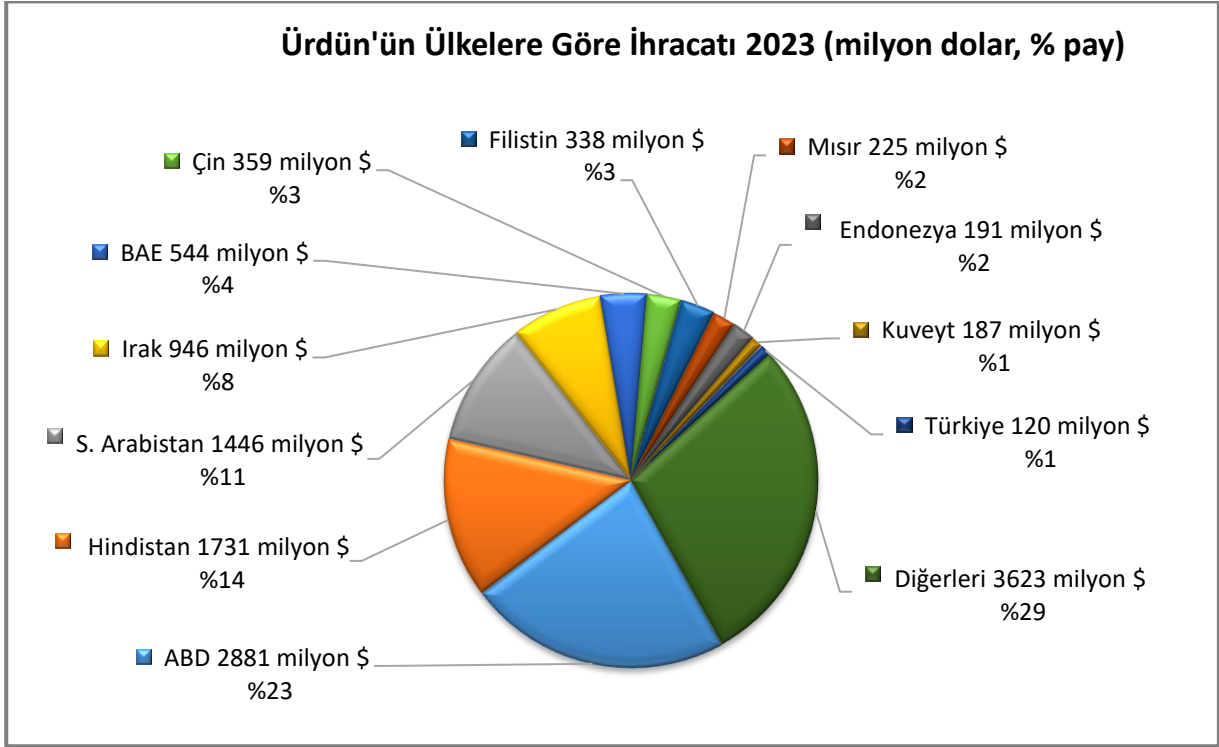

Kaynak: Trademap/Ürdün-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

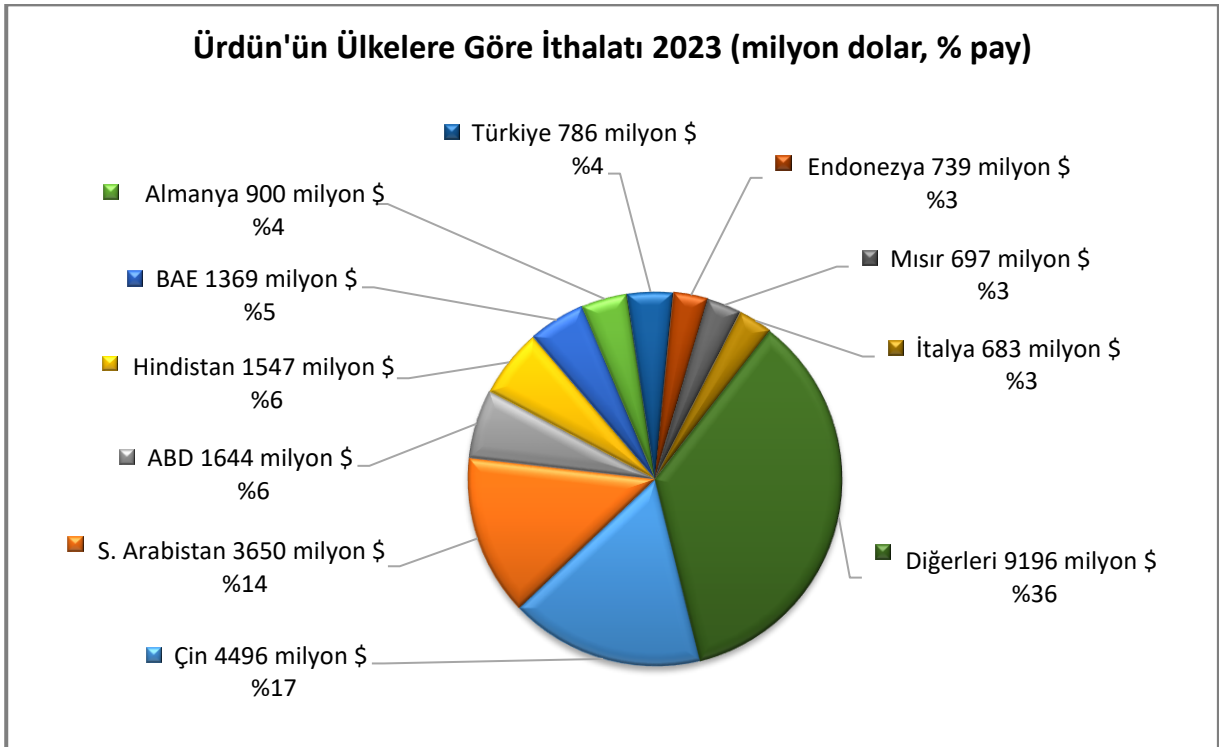
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap/Ürdün-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap/Ürdün-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

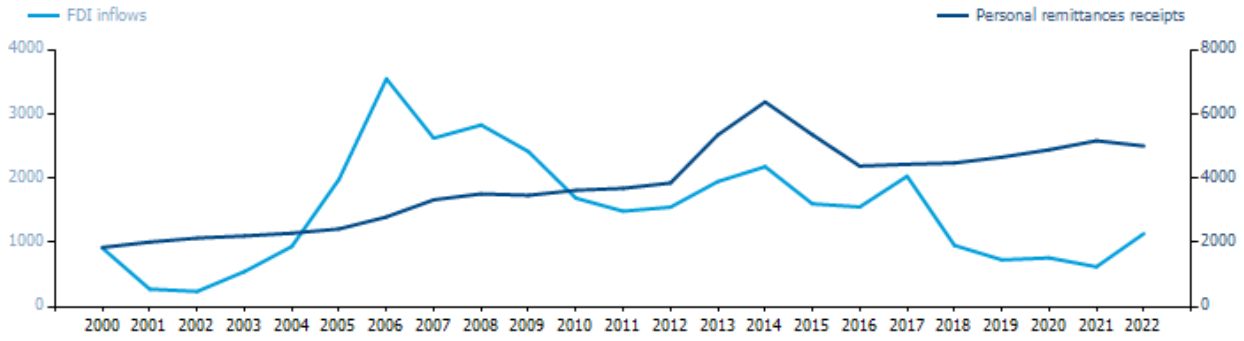
Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Gümrükler, vergilendirme, şirketler kanunu ve finansal piyasalar gibi alanlarda son yıllarda özel sektörün lehine yapılan değişiklikler ve fikri mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin çıkarılan yasalar, özellikle bilgi teknolojileri, sağlık, medikal, inşaat, turizm ve madencilik sektörlerinde yabancı yatırımcıların güveninin kazanılmasında etkili olmuş, yabancı yatırımların payı artmıştır. Ürdün'ün yatırımları teşvik ve özendirme sistemi vergi, finansal destekler ve gümrük vergisi muafiyetlerinden oluşmaktadır.

2014 yılında yürürlüğe giren 30 sayılı Yatırım kanunu, Ürdün Yatırım İdaresini (Jordan Investment Commission-JIC-) yatırımların teşvik edilmesi, ihracatın desteklenmesi ve yatırımcılara güvenli ve istikrarlı bir ortam sunulması için tek yetkili kuruluş olarak tayin etmiştir. (<https://www.jic.gov.jo/en/>)

JIC, Akabe Serbest Bölgesi dışındaki tüm alanlardan sorumludur. Kurum bünyesinde oluşturulan "Yatırım Penceresi" çeşitli alanlarla ilgili belge ve lisansları düzenlemekle yetkili idarelerin temsilcilerinde oluşmakta ve belirlenmiş süreler içerisinde bu belgeleri düzenlemekle yükümlüdür.

Ürdün'e 2022 yılında gelen doğrudan yabancı yatırım tutarı 1,1 milyar dolar olmuştur. (UNCTAD-<https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/400/index.html>)

Ürdün;

- 2021 yılı insani gelişmişlik endeksine göre 191 ülke arasında 102. sıradadır. (BM-2024)
- 2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre 176 ülke arasında 93. sıradadır. (The Heritage Foundation-2024)
- Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre 141 ülke arasında 70. sıradadır. (World Economic Forum-2024)

2022 yılı itibarıyla Ürdün;

- Türkiye'nin yurtdışına gerçekleştirdiği 51 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda 12 milyon dolar ile 65. sıradadır. (Hollanda 21,2 milyar dolar ile 1.)
- Yurtdışından Türkiye'ye gelen 193 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırım stokunda ise 18 milyon dolar ile 54. sırada yer almıştır. (Hollanda 29,1 milyar dolar ile 1.) (TCMB-2024)

Serbest Bölgeler

Yerli ve yabancı sermayeyi çekmek ve çeşitli yatırım faaliyetlerinde istihdamı artırmak amacıyla yatırımcılar serbest bölgelerde de iş yapmaya teşvik edilmektedir. ([Ürdün Serbest Bölgelerinde Yatırım](#))

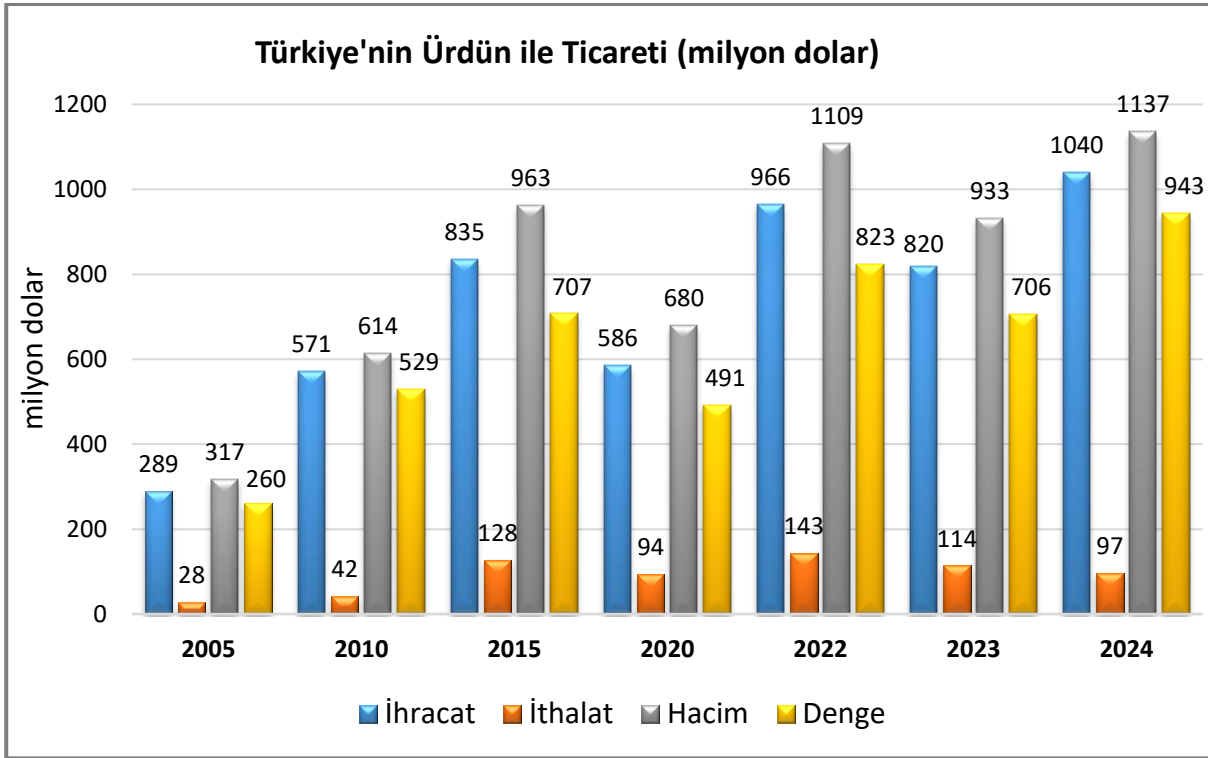
5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye ile Ürdün arasında 1 Aralık 2009 tarihinde Amman'da imzalanmış olan STA ise, Ürdün'ün tercihli rejim kapsamında ithal edilen ürünlerin yerel endüstrisini olumsuz etkilediğini ve olumsuz ekonomik koşullarını gerekçe göstererek yeniden müzakere edilmesi talebi üzerine yapılan yeni müzakereler sonucunda anlaşma sağlanamadığından, 22 Kasım 2018 tarihinde feshedilmiştir.

Ürdün, Türkiye'den ithal edilen mallar için STA kapsamında belirlenen tavizli gümrük vergileri yerine DTÖ'nün "en çok gözetilen ulus" (MFN) vergilerini tahsil etmeye başlamıştır. Bilahare, iki ülke arasında 1 Ekim 2019 tarihinde Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır.

Türkiye-Ürdün İkili Ticareti

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata

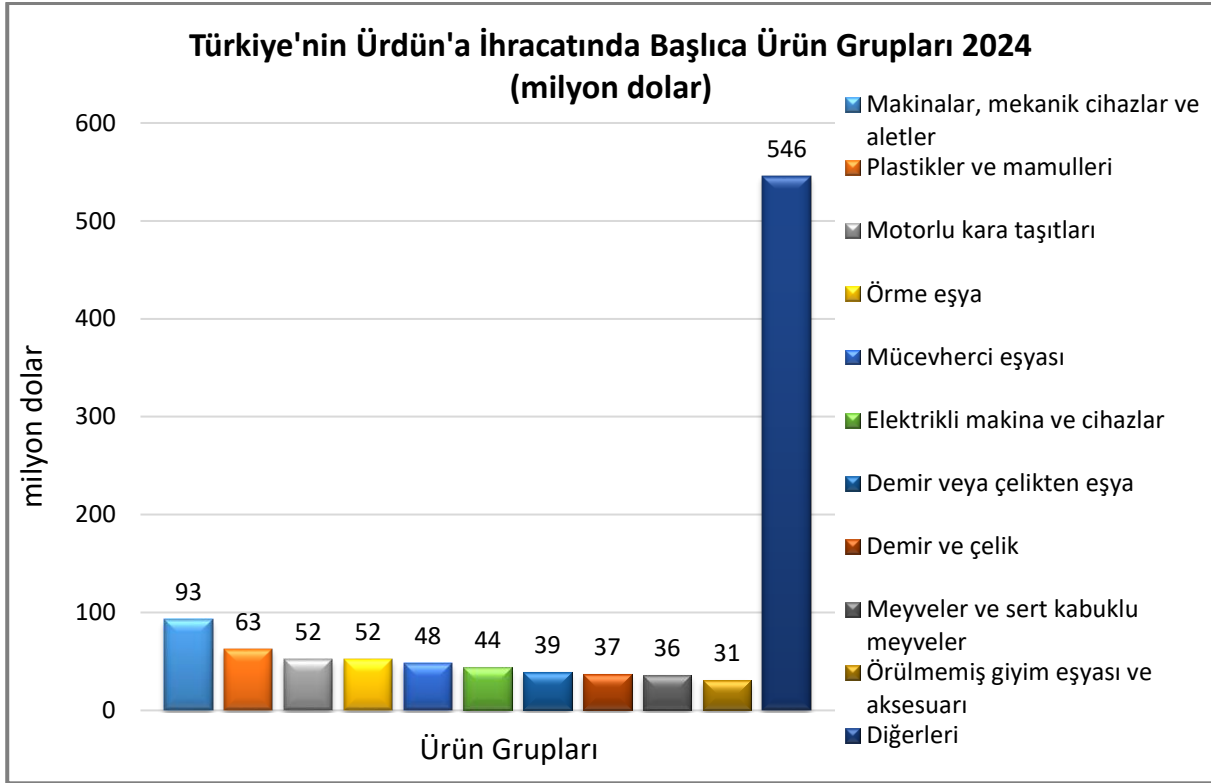
İkili ticaret Türkiye lehine fazla vermektedir.

2024 yılında;

-Ürdün'e ihracatımız bir önceki yıla göre %27 artmış olup, en çok ihracat yaptığımız 51. ülkedir.

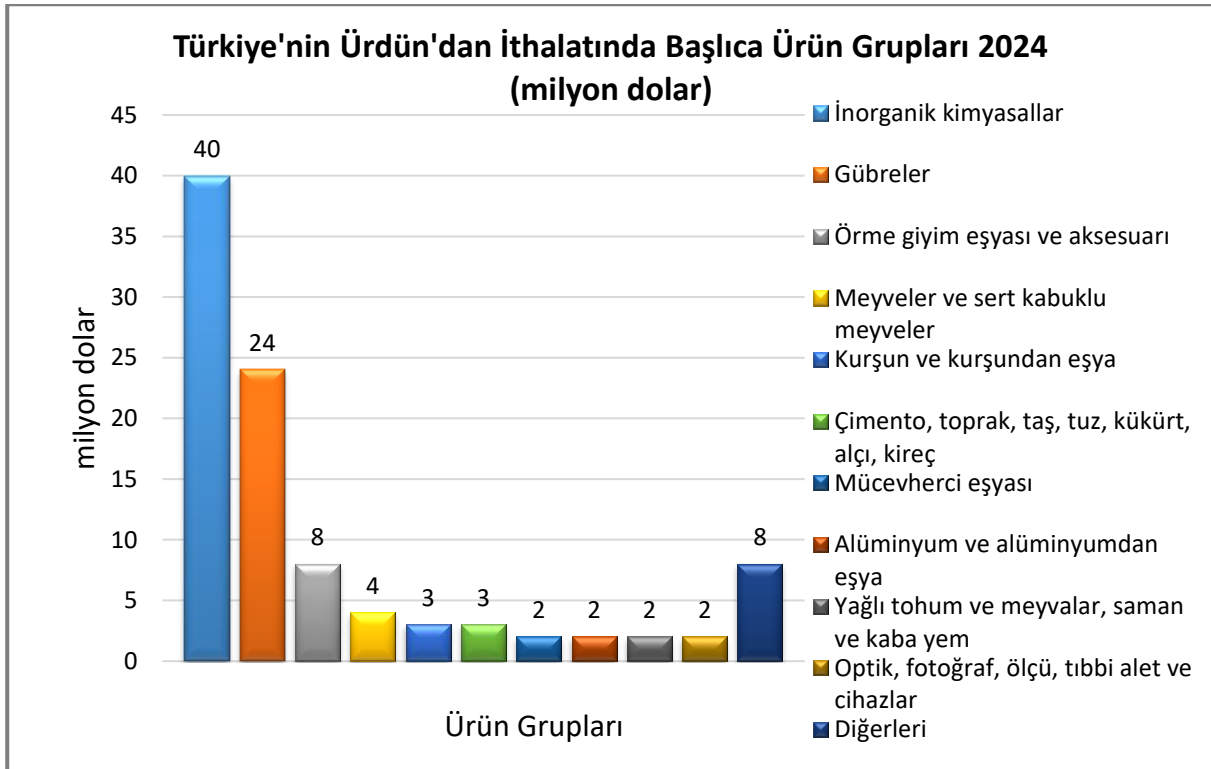
-Ülkeden ithalatımız ise bir önceki yıla göre yaklaşık %15 azalmıştır. İthalat yaptığımız ülkeler listesinde 95. sırada yer almıştır.

Türkiye'nin Ürdün'e İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Ürdün'den İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:**EK-1: Ürdün'ün İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 Dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			9 356 550	12 779 807	12 589 565	100	-1,5
1.	6114	Diğer giyim eşyası (örme)	1 711 183	2 113 344	1 863 615	14,8	-11,8
2.	3104	Potasslı mineral veya kimyasal gübreler	724 590	1 488 495	918 810	7,3	-38,3
3.	2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	531 006	1 070 064	849 273	6,7	-20,6
4.	2809	Difosfor pentaoksit, fosforik asit ve polifosforik asitler	620 668	665 805	835 589	6,6	25,5
5.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	184 179	681 404	821 558	6,5	20,6
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	485 130	501 728	616 699	4,9	22,9
7.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	75 266	41 545	390 730	3,1	840,5
8.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	404 481	626 215	358 915	2,9	-42,7
9.	2827	Klorürler, oksiklorürler, hidroklorür, bromürler, oksibromürler, iyodürler ve osiiyodürler	291 027	370 471	336 375	2,7	-9,2
10.	3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	175 733	218 751	296 970	2,4	35,8
11.	3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	114 899	189 334	172 072	1,4	-9,1
12.	0104	Canlı koyun ve keçiler	126 542	167 803	158 787	1,3	-5,4
13.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	118 917	187 812	148 912	1,2	-20,7
14.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	61 353	76 699	139 690	1,1	82,1
15.	3003	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere karıştırılmış ilaçlar (dozsuz)	102 837	123 485	133 435	1,1	8,1

Kaynak: Trademap/Ürdün-directdata

EK-2: Ürdün'ün İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			21 542 435	27 364 057	25 707 802	100	-6,1
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 240 344	2 268 271	1 831 587	7,1	-19,3
2.	8703	Otomobiller	1 015 222	1 125 702	1 629 819	6,3	44,8
3.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	1 106 928	2 081 261	1 373 583	5,3	-34
4.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	1 052 283	1 355 194	1 043 467	4,1	-23
5.	6006	Diğer örme mensucat	561 732	657 239	592 479	2,3	-9,9
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	514 753	548 127	581 545	2,3	6,1
7.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	490 333	457 206	526 457	2	15,1
8.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	293 529	352 616	470 345	1,8	33,4
9.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	285 577	305 548	356 809	1,4	16,8
10.	1003	Arpa	222 403	420 571	331 363	1,3	-21,2
11.	6114	Diğer giyim eşyası (örme)	275 683	301 390	298 582	1,2	-0,9
12.	1006	Pirinç	179 555	258 192	249 149	1	-3,5
13.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	189 206	226 354	241 809	0,9	6,8
14.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	152 666	230 590	240 563	0,9	4,3
15.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	286 667	250 155	232 013	0,9	-7,3

Kaynak: Trademap /Ürdün-directdata

EK-3: Ürdün'ün Ülkelere Göre İhracatı (1.000 dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		9 356 550	12 779 807	12 589 565	100	-1,5
1.	ABD	2 311 749	2 854 204	2 881 097	22,9	0,9
2.	Hindistan	1 281 818	1 804 567	1 730 648	13,7	-4,1
3.	S. Arabistan	1 067 571	1 219 955	1 445 741	11,5	18,5
4.	Irak	615 171	926 736	945 668	7,5	2
5.	BAE	269 111	335 943	544 102	4,3	62
6.	Çin	103 843	270 844	358 532	2,8	32,4
7.	Filistin	203 060	296 437	337 851	2,7	14
8.	Mısır	206 745	284 047	225 399	1,8	-20,6
9.	Endonezya	168 855	339 387	190 720	1,5	-43,8
10.	Kuveyt	230 718	173 675	187 119	1,5	7,7
11.	Katar	132 093	162 219	166 700	1,3	2,8
12.	İsviçre	65 196	6 701	155 947	1,2	2227,2
13.	Cezayir	98 965	113 109	132 105	1	16,8
14.	Kanada	71 710	116 988	127 298	1	8,8
15.	Türkiye	104 700	103 793	119 624	1	15,3

Kaynak: Trademap /Ürdün-directdata

EK-4: Ürdün'ün Ülkelere Göre İthalatı (1.000 dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		21 542 435	27 364 057	25 707 802	100	-6,1
1.	Çin	3 141 065	4 167 600	4 495 644	17,5	7,9
2.	S. Arabistan	3 214 415	4 129 112	3 649 526	14,2	-11,6
3.	ABD	1 391 494	1 500 341	1 643 551	6,4	9,5
4.	Hindistan	591 832	1 397 923	1 547 244	6	10,7
5.	BAE	1 428 363	2 141 651	1 369 257	5,3	-36,1
6.	Almanya	766 594	795 872	900 352	3,5	13,1
7.	Türkiye	690 937	908 149	786 201	3,1	-13,4
8.	Endonezya	329 427	592 537	739 246	2,9	24,8
9.	Mısır	712 481	783 117	696 926	2,7	- 11
10.	İtalya	642 604	647 886	683 424	2,7	5,5
11.	İsviçre	608 152	1 035 060	639 794	2,5	-38,2
12.	G. Kore	502 405	533 897	572 393	2,2	7,2
13.	Brezilya	291 787	465 947	470 239	1,8	0,9
14.	Fransa	297 424	341 978	387 163	1,5	13,2
15.	Romanya	591 497	860 708	364 513	1,4	-57,6

Kaynak: Trademap /Ürdün-directdata

Ek-5: Türkiye'nin Ürdün'e İhracatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			966 069	819 904	1 040 040	100	26,8
1.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	48 020	36 398	47 626	4,6	30,8
2.	6006	Diğer örme mensucat	58 636	43 543	45 816	4,4	5,2
3.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	17 482	18 742	28 105	2,7	50
4.	7008	Çok katlı yalıtım camları	53	20	22 340	2,1	111600
5.	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	9 432	16 330	21 046	2	28,9
6.	5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	19 724	16 426	20 175	1,9	22,8
7.	8703	Otomobiller	12 769	15 096	19 639	1,9	30,1
8.	7214	İnşaat demiri	2 002	2 220	17 961	1,7	709,1
9.	7408	Bakır teller	16	16 811	17 249	1,7	2,6
10.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	22 811	16 307	15 451	1,5	-5,2
11.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	11 415	12 374	14 668	1,4	18,5
12.	8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	2 976	2 245	13 632	1,3	507,2
13.	9028	Gaz, sıvı ve elektrik sayaçları (bunların kalibre cihazları dahil)	1 224	8 054	13 577	1,3	68,6
14.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	7 766	6 969	13 299	1,3	90,8
15.	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	7 900	6 795	12 226	1,2	79,9

Kaynak: Trademap /Türkiye-directdata

Ek-6: Türkiye'nin Ürdün'den İthalatında Başlıca Ürünler (1.000 dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (% 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			142 851	113 592	97 154	100	-14,5
1.	2809	Difosfor pentaoksit, fosforik asit ve polifosforik asitler	58 484	233	26 270	27	11174,7
2.	3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	30 756	30 330	21 029	21,6	-30,7
3.	2834	Nitritler; nitratlar	17 641	8 225	13 457	13,9	63,6
4.	7801	İşlenmemiş kurşun	5 132	873	3 354	3,5	284,2
5.	3104	Potasslı mineral veya kimyasal gübreler	402	0	3 314	3,4	0
6.	0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	978	1 236	3 049	3,1	146,7
7.	2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	2 951	29 901	2 813	2,9	-90,6
8.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	0	13 718	1 869	1,9	-86,4
9.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	1 281	1 487	1 591	1,6	7
10.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	904	1 174	1 581	1,6	34,7
11.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	747	1 414	1 509	1,6	6,7
12.	7612	Alüminyumdan depo, fıçı, varil, vb. kaplar; hacmi<=300 lt (sıkıştırılmış veya sıvılaştırılmış gaz için olanlar hariç)	0	0	1 453	1,5	0
13.	1209	Ekim amacıyla kullanılan tohum, meyve ve sporlar	311	2 214	1 381	1,4	-37,6
14.	6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	820	1 015	1 267	1,3	24,8
15.	2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	106	276	980	1	255,1

Kaynak: Trademap /Türkiye-directdata